

Весткі з месцаў

ПАМЯЦЬ ЖЫВЕ НА НАШАЙ ЗЯМЛІ

У лютым на Расоншчыне праходзяць традыцыйныя мерапрыемствы, прымеркаваныя да чарговай гадавіны з дня нараджэння Пятра Міронавіча Машэрава. Адпаведная экспазіцыя адкрыта ў школе мастацтваў, супрацоўнікі музея баявой садружнасці ладзяць для насельніцтва выязныя экспазіцыі.

Адна з іх адбылася ў Ян-кавіцкім сельскім Доме культуры. Старшы навуковы супрацоўнік музея Хрысціна ЛЯШКОВА і галоўны захавальнік фондаў Сяргей САЛАЎЁЎ зрабілі цікавы экскурс у саракавыя гады мінулага стагоддзя, калі Пётр Міронавіч вучыўся ў Дварышчанскай школе, а потым, пасля заканчэння педагагіч-

Сяргей САЛАЎЁЎ дэманструе вяскоўцам ручку Пятра Міронавіча.

нага інстытута, настаўнічаў у Расонскай...

Калі пачалася вайна, ён стаў адным з першых арганізатараў падпольнага руху, а потым і партызанскай барацьбы. Тут, на Расоншчыне, была закатавана і расстраляна яго маці — Дар'я Пятроўна. На месцы гібелі — яе

ды іншых падпольшчыкаў — усталяваны помнік, да якога Машэраў часта прыязджаў, каб ускласці кветкі і аддаць даніну пашаны.

Ён памятаў сваю Расоншчыну, а Расоншчына помніць яго.

А. Матошка,
в. Ян-кавічы, Расонскі р-н.

НАПІСАНАЕ ЗАСТАНЕЦЦА

Не так даўно выйшла ў свет кніжка нашых землякоў Настассі і Сяргея Кулакевічаў «Птушкі ляцяць на Палессе». Выданне гэта прымеркавана да 95-годдзя ўтварэння Жыткавіцкага раёна і пачынаецца з рэтраспектыўнага погляду аўтараў на гісторыю роднай Жыткаўшчыны, яе геаграфічнае становішча, эканоміку, культуру...

Прамысловасць, адукацыя, выхаванне, народныя традыцыі і абрады — усё гэта цікавіла аўтараў і знайшло сваё адлюстраванне на старонках кнігі, значнае месца ў якой адведзена людзям. Сярод іх — кіраўнікі, педагогі, работнікі культуры, лясной і сельскай гаспадаркі, прамысловасці, простыя людзі... Апавядаючы пра іх, аўтары апісваюць, як жыў, развіваўся і раён у цэлым, і яго асобныя паселішчы, як рос дабрабыт людзей, павышаўся адукацыйны і культурны ўзровень, будаваліся новыя прадпрыемствы.

У кнізе знайшлося месца і ўспамінам, фотаздымкам, замалёўкам, вершам. Таму выданне, як падаецца, будзе цікавым не толькі для жыхароў раёна і горада.

В. Нікановіч, г. Жыткавічы.

Што бачу...

У АДНЫМ САЛОНЕ

Аўтобус Мінск—Глыбокае спыніўся ў Докшыцах. Прыпынак, што называецца, планава, хвілін на 20. Мы, пасажыры, сядзім, чакаем, пакуль яны пройдуць, ды міжволі назіраем за прыгожай парачкай — маладым таткам і яго дачушкай.

Малой гадкі тры, відаць. Вяртаюцца дзіця: то з'едзе з татавых каленяў, то ўскараскаецца назад, шчабеча, усміхаецца... З твару бацькі не знікае замілаваная ўсмішка. Ён, што называецца, вачэй не зводзіць з дачушкі: то цалуе-абдымае, туліць да грудзей, то папраўляе валасы ды банцікі на косках... За імі ў радасць назіраць.

А вось слухаць даводзіцца зусім іншае: побач дзве жанчыны сядзяць. Аб чым гавораць? Пакуль ехалі, гэтага не разабраць было. Калі ж аўтобус спыніўся...

Адна з жанчын, відаць, расказвала пра сваё жыццё-быццё: пра ўнукаў-выдатнікаў, пра дзяцей, якім так хочацца дапамагчы пабудавачь кватэру ў Мінску. Для гэтага, маўляў, яна трымае ў вёсцы кароўку, свінаматку, гадуе індыкоў... Каб потым амаль усё — і грошы, і прадукты — аддаваць дзецям...

— Ну і дурная, — абрывае яе суседка па сядзенні. — Сваё, можа, апошняе здароўе на іх кладзеш... Я так ніколі б не рабіла!

— А ў вас, прабачце, дзеці ёсць? — пытаецца ў яе той малады тата.

— Не... Няма, — чамусьці з форсам адказвае жанчына. — І ніколі не было!

— Яно і відаць... Бо калі былі б, дык апошняю кашулю аддалі б...

Ён, магчыма, сказаў бы нешта яшчэ, але ў салоне аўтобуса раптам... грывнулі агладысменты, загучала нейчае:

— Во... А мы сумняваліся ў нашай моладзі!..

— Гэта вы мяне так сустракаеце? — здзівіўся агладысментам шафёр, вярнуўшыся ў кабінку. — Так рады, што я з'явіўся?.. Прабачце, сябра сустрэў — крыху затрымаўся.

— Мы рады, што вы затрымаліся, — за ўсіх адказала я. І мы паехалі далей.

Зоя Наваенка,

г. п. Падсвілле, Глыбоцкі раён.

Людзі і лёсы

ПА ПРЫКЛАДЗЕ МАЦІ...

Часам у канцы пражытага дня пачынаеш думаць, што ў ім добрага было, што не вельмі. Пашчасціла, напрыклад, нешта людскае зрабіць, і на душы — радасць, пазнаёміўся з цікавым чалавекам — свята.

...Продкі Варвары Уладзіміраўны Мірановіч з аддаленай вёсачкі Калюжыцы — з ліку адкаваных, інтэлігентных. Да рэвалюцыі яны жылі ў так званым папоўскім доме з багатай бібліятэкай, з вялікай гаспадаркай.

Пасля рэвалюцыі царкву закрылі, сям'ю, дзе расло шасцёра дзяцей, выгналі з папоўскага дома, дзядулю арыштавалі. Па-

трабавалі, каб ён публічна адмовіўся ад Бога, на што той адказаў: «Ад сану свайго — магу, ад веры — ніколі». За што і быў расстраляны. А следам...

Гаспадарку канфіскавалі, бібліятэку вывезлі, іконы спалілі. Сям'я тулялася па хатах вяскоўцаў, жыла без права голасу і амаль без шанцаў уладкавацца недзе на працу. Для «ворагаў народа» ды іхніх дзяцей работы папросту не было. Таму не дзіва, што бацька Варвары, у зямлянцы пакінуўшы маці з малымі, добраахотнікам пайшоў на вайну з фашыстамі, каб (так і сказаў) «...расчысціць дарогу дзецям». Іншых спосабаў дака-

заць сваю лаяльнасць да ўлады і радзімы ён на той час не бачыў.

І такі даказаў! Аднак, на жаль, цаною жыцця, бо сям'я атрымала кароткае паведамленне: «Загінуў смерцю храбрых».

Што заставалася матулі? Нічога, апроч барацьбы за выжыванне — часам на мяжы адчаі і з розніцай хіба ў тым, што цяпер на дзяцей прызначылі пенсію, што мясцовыя ўлады дапамаглі пабудавачь хаціну, «вылезці» з зямлянкі, што сям'і, як іншым сем'ям загінулых, калі-нікалі выдзялялі гуманітарную дапамогу з Амерыкі.

...У школе Варвара вучылася на адны «пяцёркі», уступіла

ў камсамол, была галоўным завадатарам усіх мерапрыемстваў. А далей — дыплом філалага, любоў да сваёй прафесіі і дзяцей, самаадданая служэнне справе і, як вынік, званне заслужанай настаўніцы...

Дзякаваць богу, у працы ў яе шмат было радасці ды поспехаў! Менш, на жаль, у асабістым жыцці. Ва ўзросце 45 гадоў не стала мужа, цяжка хварэе адна з дзвюх дачок... Аднак Варвара Уладзіміраўна ў свае 85 гадоўца таму, што мае, мужа адольвае ўсе выпрабаванні — па прыкладзе сваёй маці і бабулі, якім прыйшлося ў жыцці куды цяжэй.

Ніна Бурко, Бярэзінскі раён.

Чалавек на зямлі

...І СПОРЫЦЦА ТАДЫ ЛЮБАЯ СПРАВА

З перасяленцамі Міхаілам і Наталляй Барысенкамі з вёскі Дабрамыслі мы сустракаліся не так даўно, мінулым летам, таму на гэты раз гутарка была як у даўніх знаёмцаў.

— Мае родныя Просмычы сталі там, дзе зліваюцца Дняпро і Прыпяць, у нейкіх 17 кіламетрах ад Чарнігаўскай вобласці. Дабіраліся туды ў асноўным па вадзе. Я з захапленнем глядзеў на хвалі, марыў стаць капітанам, — успамінаў Міхаіл Іванавіч. — Пасля школы скончыў гомельскае рачное вучылішча, затым школу каманднага саставу і пачаў вадзіць цеплаходы.

Аднойчы на пірэ Міхаіл сустрэў Наталлю. Яна вучылася тады на повара і праходзіла практыку на іншым судне. Пажаніўшыся, маладая пара пасялілася ў Брагіне, каб зручней было ездзіць і да адных бацькоў, і да другіх. Праўда, Міхаіл тады змяніў прафесію: уладкаваўся механікам у ПМК, затым перасеў на экскаватар. Працаваў старанна, партрэт яго не раз змяшчалі на раённай Дошцы гонару, ды і зарабляў ён добра. Сям'я, дзе гадавалася ўжо двое дзетак, чакала, што хутка атрымае чатырохпака-

еўваю кватэру, а пакуль жыла ў сямейным інтэрнаце...

Што цікава, ужо тады ў абодвух сужэнцаў праявілася гаспадарчая жылка: Наталля купіла і прынесла дамоў маленькіх качанят, яе муж збудоваў невялічкі хлявок, дзе неўзабаве пасяліліся куры і нават два парсючкі. А потым...

— Вестка пра катастрофу на Чарнобыльскай АЭС дайшла да нас 28 красавіка, праз два дні, — успамінае Міхаіл Іванавіч. — Жонку з малымі я тут жа адправіў да брата ў Набярэжныя Чалны. Сам разам з іншымі мужчынамі з ПМК да жніўня працаваў у 30-кіламетровай зоне — праводзілі дэактывацыю, капалі абводныя каналы.

Калі атрымалі дазвол на выезд, Міхаіл і яго таварышы-меліяратары сталі шукаць месца, дзе можна было б жыць і працаваць. Так апынуліся ў Дабрамыслях, забралі да сябе сем'і.

— Абжываліся тут з нуля, — уступае ў размову

Наталля Анатолеўна. — Жылі спачатку ў будынку старога дзіцячага садка — кватэру атрымалі пазней... А бацькі мае з зоны пераехалі ў Арцёмава, набылі карову, каня, завялі гаспадарку. Мы штодня ездзілі дапамагаць ім.

Цяпер гаспадарка ўжо ў Дабрамыслях: з каровай (без яе Барысенкі, можна сказаць, не жылі), з ладнай цялушкай, «свінствам». Яно было ў іх розных парод. Спыніліся на вялікай беларускай белаі, бо парасяты ад гэтых свіней досыць хутка растуць (а тым больш на адгоне і сыроватцы)... Сала ды мяса хапае потым надоўга — і сабе, і дарослым дзецям, якія жывуць у Віцебску, але з радасцю пры-

язджаюць да бацькоў... Старэйшая ўнучка Арына (ёй 15) дык проста вырасла на вясковым сырадоі: кароўку з поля заўсёды сустракала з кубачкам у руках...

Лішкі малака Барысенкі прадавалі і прадаюць аднавяскоўцам, у тым ліку — падапечным Наталлі Анатолеўны, якая працуе сацыяльным работнікам.

А наогул ва ўмелых руках спорыцца любая справа. Наяк, напрыклад, гаспадар на сваім участку знайшоў чагвярых маленькіх зайчанят. У няволі яны рэдка выжываюць, а на гэтым падворку гадаваліся як звычайныя

трусцы. За лета «пацяжэлі» амаль да трох кілаграмаў... Хоць птушак, як прызнаецца гаспадыня, яна любіць больш. І сапраўды, на двары — апроч курэй і качак — ходзяць індыкі, прычым незвычайна: сваця з Беразіна ўпадабала кросаў-велікану БІГ-6, купіла птушанят і для Барысенкаў.

— Клопату з імі болей, — прызнаецца Наталля Анатолеўна. — Цеплалюбівая парода. Мы з полікарбанату ім крыты загон пабудавалі, зімой трымаем у самым цёплым куце хлява, дзе суха і няма скразнякоў... А карміць іх не так і складана. Раніцай

і днём даём мешанкі з кашы, мясных, малочных, рыбных рэшткаў, вечарам — сухое зерне (для іх найбольш карысны авёс). Улетку — шмат рознай зеляніны і гародніны, час ад часу купляем спецыяльны камбікорм, дзе ўсё збалансавана... Чытала, што гэтыя кросы вырастаюць да 25 кілаграмаў. Не дужа верыла, але ўсе мае індыкі заважылі нават болей, а самы вялікі быў два пуды! Так што птушка выгадная. Да таго ж індычына смачнейшая за кураціну і больш карысная. Парачку мы пакінулі на развод.

Іншымі словамі, на цяжкасці Барысенкі не скардзяцца: зямлі ў іх цэлы гектар, сена з трох укосаў, гародніны рознай шмат.

...На развітанне я зрабіла некалькі фотаздымкаў. На адным — парачка індыкоў ганарліва пахаджае сярод іншай птушкі, штосьці абмяркоўвае на сваёй буркатлівай мове. Прыгожа...

Тაცцяна Ігнаценка,
г. п. Лёзна.

Пошту чытала
Валянціна ДОЎНАР.